

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gaudendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. V. Tandem, tantam naturae ingeniorum, fortunae, & officiorum
mutationem & varietatem, saluti nostrae conducibiliorem esse ostenditur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

tas nostra tanta sit, vt non semper liceat arcum tendere, modò negotijs agendis vires intendimus, modò relaxamus; modò laborandum est, modò quiescendum; modò colenda erga Deum Religio, modò erga afflictos pietas; modò nostra, modò aliena, modò publica, modò priuata, agenda est caussa; modò in iram insurgendum est, vt malis fortiter nos opponamus; modò in mœstitiã flectendus animus, vt doloribus medeamur alienis, aut nostros perferamus. Quæ cum tam multa sint, & tam inter se discreta, benè sapienterque consuluit huius fabricæ constructor Deus, vt & mutationi sanguinis & humorum, imò aëris & ætatis, hoc corpus subiaceret; aliasque atque alias tum vires, tum inclinationes, prout res gerendæ ferrent, animo subministraret.

40. Neque rursus aut aduersam fortunam semper pati, aut etiam semper prosperâ gaudere homines voluit; nec paupertate incommodisque vrgeri semper, neque etiam diuitijs lautitijsque affluere; nec hilaritate semper efferri, nec mœstitiã semper deprimi, aut omnes prorsus homines aut etiam singulos. Verùm hæc omnia promiscuè distribuens diuersis, & diuerso tempore etiam singulis, iucundissimam hanc, ex tam vario concentu, composuit harmoniam. Vnus quidem *Bassum* seu musicæ inferiorem partem intonat, dum alter *superiorem* occinit, superioremue agit partem; alijs interim medios tonos exprimentibus; & sic vna fit ex tam dispari concentu concordia, per quam totius vniuersitatis stat musica; neque facillè quis partes singulas rectè distribuet, nisi qui totius auctor est harmoniæ.

Et aliam
atque aliã
patitur
fortunam.

§. V.

Tantam conditionum, fortunæ, ingeniorum, & officiorum mutationem & varietatem, salutis nostræ conducibiliorem esse ostenditur.

41. **L**iquet igitur varietatem hanc tantam ingeniorum, fortunarumque, & quod inde sequitur, officiorum, conditionum imò & fortis, modò euetæ, modò humilis, modò prosperæ, modò aduersæ, orbis sustentationi imprimis fuisse necessariam. Verùm

Varietas
hæc etiam
saluti æter-
næ procu-
randa fuit
conducibi-

D d

fi &

liors infeli-
citati enim
perpetua
succubuis-
set natura

Felicitatē
vero per-
petuam nō
tulisset, sine
Numinis
contemptu
& obitio-
ne. patuit
id in Ada-
mo felice.

si & eam salutē nostrā æternā maximē conducibilem videri-
mus, Deus bone quanta nobis hic sese offeret diuinā Bonitatis
Prouidentiaque admirandā, & vero etiam laudandā seges? Id
ergo ostendamus modō. Nolo autem eam partem demonst-
randam assumere, quā probandum esset, non debuissē homines
semper deprimi, semper affligi, semper laboribus & quidem gra-
uissimis implicari: id enim omnes mihi facillē dabit, & verō
natura pro me stat, non enim ideo natura fuit condita, vt ei
semper malē sit; quōd autem iam ei malē sit sēpissimē, id verō
naturā sese deprauantis vitium est, non auctoris.

Illud præcipuē declarandum est, totam vniuersamque natu-
ram non semper debuissē commodis, felicitateque frui, quōd
quidem ostendere est perfacile. Nam si deliciis, commodisque
corporis omnes, & quidem semper abundassemus; miseros nos!
quō tandem deuenissemus? in quam non, Deo rebelles, proru-
pissimus audaciam? An enim feliciorē, magisque naturā
consonam conditionem sibi quis possit effingere, quā quæ pri-
mis obtigit parentibus? & tamen quid non sunt ausi! quā ci-
tō conditoris reuerentia ex animo nimis fortunato, dolorum-
que adhuc ignarō effluxit? Diaboli commentum id fuit, in-
quies. Ita sit, verū vt acutē Chrysofomus: *fingamus nihil
Diabolum consuluisse, nihilque penitus Eue de ligno locutum fuisse;
num sine peccato perstitisset, si id ita non contigisset? Minimē verō;
nam cui mulier tam facillē quōd volebat persuasit, ipse, etiam diabo-
lo absente, ex se ipso quamprimū in peccatum corruisset; quo maio-
ri quoque pœnā mulctari debuisset. Id verō pulchrē probat. Nam
qui tam facillē, inquit, propinatam sibi ab altero deceptionem susce-
pit, is profectō & negligentis & laxi affectus fuisse ostenditur. hinc
ei, legem à Deo imponendam, eaque coërcendum fuisse docet.
si enim Adam voluntate & animo tam negligentē, prout fuisse
ostenditur, nullum suscipiat mandatum, sed in deliciis & securita-
te persistat; ex huiusmodi licentiā, imbecillitas tanta atque negligē-
tia, ad meliorē an ad deteriora prorumpet? liquet profectō illum
ad summum fastigium vitiorum euasurum, si absque curā sit. Nam
si necdum de immortalitate securus, eamque spem dubiam pendere non
ignorans, in tantam arrogantiam atque amentiam est elatus, vt
Deus fieri speraret: istudque cū id promittentem (Diabolum) nullā
ex parte filelem cerneat: si firmam & securam immortalitatem*
(nempe

42.

Chrysof.
l. i. de
Prouid.

(nempe corporis) consecutus fuisset, quò non progressus esset arrogantia? quid non peccasset? quando ille Deo obtemperasset? Ita sapientissimè aureum illud os. Infelix iuit Adam, quia nimium diu felix; & tamen eheu quàm paucis diebus felix fuit! Quid optabilius amicitia & concordia? & tamen ea Adamum inter & Euam nimia fuit: ita enim amor ille emolliuerat viri animum, vt vxori ne displiceat, Deum non vereatur offendere. Utinam importunitate sua, non nunquam bilem marito Eua concitasset! utinam iurgiis fuisset turbata pax domestica! certè non adeo timuisset vxorem offendere, offensus ipse aliquando.

43. Verùm an te Adamo sapientiore futurum fuisse existimas? *Imò & in infelicissimo Caino.*

Gen. 3. Tu illo sapientior, Adami infausta proles: liquet hoc profectò in tibi prorsus simili Cainò. Ne patris quidem exemplò doctus sapuit. *in doloribus pariebat filios infelix mater, & in sudore vultus sui vescabatur pane exul pater, sicque sceleris sui pœnas miseri dabant.* interim quid non egit impudens filius, vt documenta daret quàm esset origine natus? Iam illud vrgeo cum Chryso-

Chrysoft. mo. *Quid non fecisset Cain in paradiso degens tantisq; deliciis fruens, quando his omnibus priuatus, patrisq; supplicium ante oculos habens, ne sic quidem emendatus est: in tantumq; ineptia prorupit, vt homicidium ipse primus inuenit, ausuq; nefario impleuerit?* quid ad hæc generis tui prima exempla respondes infelix homo! An tibi aurea pollicenti aut credam ipse, aut tu etiam credes tibi? Adam

Ibidem. felicitate suâ spoliatus est, teste Chrysoftomo, *quia ex honore sibi prestito deterior effectus esset, si post spretum violatumq; mandatum, immotus ille stabilisq; durasset: & tute in Dei obsequio perseveraturum credis, si omnia tibi forent fausta & felicia?* Longè sanè alia de humano genere, in tertiò Scientiæ conditionaliū, quod exposui, volumine legit Deus. idcirco laboribus, ærumnis, indigentia, & morbis subiecit hominem, vt spiritus indomitos compesceret; læta tamen intermiscuit, ne illi prorsus opprimantur.

44. Interim quid agimus adhuc quotidie? etiam miseri, in Deum tamen intrepidè insurgimus, flagellantis manum non expauescimus: quò demum non impudentiæ prorupturi felices nulliusque opis indigi? Rectè telum hoc intorquet, aureum os, *si enim bis addisti, scilicet labori & dolori, ne sic quidem peccare desistimus;*

Chrysoft. Ibidem.

mus, quò scelerum progressa non esset audacia nostra, si nos affluere deliciis & otio constituisset Deus? omnia enim mala docuit otiositas. Quis tunc Deum esse meminisset, cuius iam omnium egentes, infelices, & miseri non recordamur, nisi, quod pessimum est, ut eum offendamus? Felices & supra communes hominum miseras euectos, diuini Numinis contemptores esse videbat, & deplorabat Dauid: atque illico rationem tantæ impudentiæ at-
in laboribus, inquit, hominum non sunt, & cum homini- Psal. 71.
bus non flagellabuntur: ideo tenuit eos superbia, operti sunt iniquitate & impietate sua, prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum, transierunt in affectum cordis, posuerunt in celum os suum. Verùm id probi non agerent, inquis, sic est, si probi esse perseverent. Adam nonne probus erat, cum felicitatem suam ferre non potuit? sed felicitas diu probum esse non permisit. Et tu ipse, nonne tunc deterior, nonne tunc maximè Dei incurius es peccatisque obnoxius, cum in labore hominum non es, cum corpori genioque bene est? Quid hæc disputamus? euidens est experientia quotidiana; deploranda planè res est, non autem reuocanda in dubium.

Et vero an non vides, in terrenas tandem, & cælestium inanes animas, degeneraturos nos, si nihil nisi quod volupe est, nisi quod delectet, hæc terra mortalibus suppeditaret. Quis cælum suspiraret, si hic sua vota, compleri prorsus omnia, homines è terrâ nati perlentiscerent? En ut adhuc modò, vbi habitacionem habemus tam miseram, & incommodam, ei tenaces mordicè in hæremus, allecti nescio quâ felicitatis umbrâ? O mors!
quam amara est memoria tua, homini pacem habenti in substantiis suis, viro quieto, & cuius via directe sunt in omnibus? Nihil hîc admodum dulce est & commodum, quod non felle & quidem amarissimo sit conditum; diuitiæ plenæ curis & sollicitudine; amores zelotypiâ inuidiæque pleni; coniugia plena fastidiis; corporis voluptates plenæ morbis, & doloribus; dignitates plenæ insomniis, suspicionibus plenæ & ipsâ inconstantia timendæ; & tamen stulti amaroribus his in hæremus, diuinorum immemores, æternorum gaudiorum prorsus incurij. Quòd si autem ea quæ hîc sunt, peritura quamuis, seseque possessoribus etiam inuitis ereptura gaudia, quietè diu datum fuisset possidere, timeo certè, ne Deo valere iusso habereque res suas, in illas demum impias
 voces

45. voces erupturi fuisset; *Cælum celi domino, terram autem dedit filiis hominum*: cælum deinceps habeo, ubi mihi vita cælum est, & terra paradus. sed satis iam sit.

46. Illudque demum concludamus, sapientissimâ sanè ratione, *Optima itaque est diversitas.* dotes tum corporis, tum animi, tum fortunæ, ex quibus omnis felicitas existit, hominibus tam inæqualiter Deum distribuisset: quod quidem omnino sic ei faciendum necessariò fuit, ut totum humanum genus, tam in naturæ, quàm in gratiæ statu conseruaret; neque enim felices, aut omnes aut semper hic esse poterant homines, æternum felices ut forent.

47. Secundò, modum etiam quò distributio facta est, esse pulcherrimum; neque bonis omnibus, & solis danda bona omnia, neque improbis omnino deneganda. Nam præterquam quòd longa felicitas, bonorum fortasse fuisset ingens deprauatio, *Diversitas itaque inducenda modus etiam optimis.* *Præterea* ut ait acutissime Theodoretus: *apertissimum defensionis campum haberent malitiæ operarij, si in hac presenti vitâ, solis iustis diuitiarum thesauros (& idem est de omni aliâ dote iudicium.) Iudex ille distribuisset. Eadem enim, quæ ipsorum magister ac doctor (diabolus) contra Jobum locutus est, dicerent: quia tu circumuallasti interiora & exteriora domus ipsorum, frumentum & vinum multiplicasti eis. Sed mitte manum tuam, & tange quæcumque habent, nisi in faciem benedixerint tibi.* Quod sanè conuitium Deo sic impactum, foret omnino grauissimum: nec enim id ex Dei honore est, non habere quemquam qui sibi obsequatur, nisi quem quasi mercedè conduxerit.

Theod.
Orat 6.
de Prou.

48. Nunc verò, cum tam bona quàm mala, paupertas & diuitiæ, dignitates humilioraque officia, voluptates & ærumnæ, ingenia, conditiones, omnia denique tum malis, tum bonis promiscuè sint communia; nemo habet quod conqueratur, nemo quod Deo obijciat. Non enim improbi, quibus aduersæ fuerunt res, paupertatem domesticam, morbos, amicorum odium, coniugis inconditos mores, fortunam denique semper iniquam, sceleribus excusandis iure poterunt prætere: illico enim innumerabiles existent probi, qui diuini Numinis Majestatem defendant; utpote quibus aduersa fortuna, communisque imò & grauior paupertas, ad maioris sanctitatis culmen gradum fecerit. Neque rursus diuitias, dignitatum culmina, voluptatumque illecebras, sibi fraudi imò & oneri fuisse caussari poterunt, quasi

Neque iam improbi excusationem habebunt improbitatis suæ siue felices fuerint in hac vitâ siue infelices.

si cum illis diuinus cultus non subsisteret & cohæreret : sanè in-
 numeri etiam cum sint viri , probitate omni , nec minùs etiam
 opibus dignitateque conspicui ; obstruetur illis illico os , doce-
 buntque suo exemplo, non mala fuisse illa, quibus cùm bene vsi
 sunt, facti sunt boni.

Maneat itaque illud ratum, omnia benè à Deo esse distributa, 49.
 neque meliùs munera sua distribuere potuisse, tum si suam glo-
 riam , nostramque salutem , tum si totius vniuersitatis humanæ
 sustentationem spectet. Hoc tandem curemus nos, vt quæ rectè
 in pondere & mensurâ nobis donata sunt, rectè ijs vtamur , re-
 ctèque vtendo boni simus. Illudque identidem omnium bene-
 factori , cùm gratiarum actione occinamus ; *Quàm magnificata* Psal. 109.
sunt opera tua Domine ! Omnia in sapientiâ fecisti : impleta est terra
possessione tuâ. O quando hâc possessione Cælum ipsum tandem
 implebitur ! Quod bonum est in oculis tuis in cælo & in terra,
 hoc fiat ; & cum volueris , fiat.

PARS III.